

واکاوی مبانی فقهی ممنوعیت تخریب محیط زیست

سید محمد حسینی^۱، محمد رضانی^۲، سید سجاد موسوی نیا^۳*

۱. دکترای حقوق بین الملل، دانشگاه شهید بهشتی، و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت، فارس، ایران

۲. دکترای فقه و اصول و مدرس دانشگاه آزاد اسلامی، لار، فارس، ایران

۳. کارشناس ارشد جزا و جرم شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، لار، فارس ایران (نویسنده مسئول)

مجله پیشرفت های نوین در علوم رفتاری، دوره دوم، شماره ششم، فروردین ماه ۱۳۹۶، صفحات ۶۶-۷۸

چکیده

موضوع تخریب محیط زیست از مسائل مهم و جدید در عرصه فقه و حقوق اسلامی به شمار می‌رود که زوایای آن به خوبی برای مجامع علمی و دینی روشن نشده است. از نظر فقهی، پذیرش مسئولیت بدون اثبات تقصیر و به عبارت دیگر، وضع مسئولیت مطلق برای تخریب گران محیط زیست، بلامانع است. ائتلاف مواهب مشترک و مصادیق انفال از مصادیق ائتلاف مال غیر است. گزینش مبنای مسئولیت مدنی درباره‌ی تخریب محیط‌زیست نخست در راستای پیشگیری از ورود زیان است نه مجازات، دوم فلسفه‌ی حمایت از محیط‌زیست در برابر تخریب، علی‌رغم دیدگاه طبیعت محور و دیدگاه انسان محور، از منظر فقهی، دیدگاه انسان-طبیعت محور است. بر اساس اصولی مانند اصالة الجواز و اصالة الاباحه استفاده از محیط‌زیست اجازه داده شده است و از آنجا که استفاده از آن باعث ایجاد نشاط و طراوت روحی و جسمی و انجام بهتر وظایف دینی، شغلی و اجتماعی می‌شود، این نوع استفاده، برتری دارد و در صورتی که استفاده از محیط‌زیست باعث حفظ یا بازیافت سلامتی شود، می‌توان حکم مستحب یا حتی وجوب جهت استفاده از محیط زیست را اثبات کرد.

کلید واژه: تخریب محیط‌زیست، مبانی فقهی، اصول و قواعد فقهی